

Foto: Andrea Piacquadio, Pexels

Få kontrol over dine data

Algoritmer tilpasser vores søgeresultater og nyhedsfeeds på baggrund af de oplysninger eller data, der er tilgængelige om os. Dette omfatter både data, som vi bevidst har delt, og data, der er blevet genereret, uden at vi nødvendigvis er klar over det.

Det er praktisk talt umuligt at få fuld kontrol over, hvilke data der deles om os online, selv hvis du logger ud for altid. Men alle kan gøre noget for at beskytte deres privatliv bedre. I denne øvelse gennemgår eleverne deres indstillinger for at få mere kontrol over, hvilke data de deler.

I et samfundsfagligt perspektiv kan man inddrage den amerikanske forsker Shoshana Zuboffs teori om overvågningskapitalisme. Hun advarer om, at den omfattende indsamling af personlige data ikke blot handler om reklamer, men om en ny økonomisk logik, hvor virksomheder udnytter vores adfærd og privatliv til at

forudsige og påvirke vores valg. Ifølge Zuboff er dette en trussel mod både individuel frihed og demokratisk deltagelse, fordi algoritmer og data bruges til at styre menneskelig adfærd uden gennemsigtighed.

Formålet med øvelsen

- At finde ud af, hvordan data om eleverne deles online, ofte uden at de er klar over det.
- De får værktøjer til at tage mere kontrol over deres personlige oplysninger og være mere aktive, når det gælder om at beskytte og dele personlige oplysninger.

Få eleverne til at gennemgå deres indstillinger og indsamle oplysninger i en eller flere tjenester ud fra følgende instruktioner.

Ændr privatlivsindstillinger

Gennemgå privatlivsindstillingerne for alle dine tjenester. De findes normalt under "Indstillinger". Du kan fx kontrollere, hvem der kan se, hvad du lægger op, og hvilke oplysninger du har givet tjenesten tilladelse til at dele med andre, fx virksomheder.

Hvor meget ved virksomhederne om dig?

Besøg Google Dashboard for at se, hvilke oplysninger Google indsamler om dig. Tjek indstillingerne på andre platforme, du bruger, for at se, om du kan øge beskyttelsen af dine private data. Det er vigtigt, at du gør dette alene, så dine klassekammerater ikke kan se ting, der er private.

Slet adgange på din smartphone

På din smartphone kan du ændre, hvilke apps der har adgang til hvad. På din iPhone går du ind under Indstillinger og så Anonymitet. Her kan du se, hvilke apps der har adgang til fx dine billeder, din lokation og din mikrofon. På Android er det lidt anderledes, men prøv Indstillinger og Apps og så under hver app kan du se de tilladelser, du har givet. Du kan sagtens lukke ned for alt, medmindre du har tillid til, at dine data ikke bliver misbrugt. Så snart en app har brug for din mikrofon eller andet, skal den nok sige det til dig og føre dig ind i indstillinger, så du kan slå den til igen.

Log ud

Kontrollér, hvor mange tjenester du er logget ind på i forbindelse med denne øvelse. Log ud af dem, der ikke er nødvendige. Du begrænser mængden af personlige data, som du deler, ved ikke altid at være logget ind, når du surfer på nettet.

Blokér for cookies

Hvis det er muligt, skal du ikke acceptere cookies (nogle gange fungerer hjemmesiden og funktioner ikke så godt, hvis du ikke accepterer cookies). Slet dine cookies regelmæssigt. Du kan normalt gøre dette ved at gå til “cookie indstillinger” i den browser, du anvender. Endnu nemmere er det at holde sig fra Google Chrome-browseren og bruge Safari, Firefox, Brave eller Vivaldi i stedet, da de alle blokerer for cookies.

Brug en privat søgemaskine

I stedet for Google, så prøv Ecosia.com eller Qwant.com – de giver dig reklamer ud fra det, du søger på, men de indsamler ikke data om dig og profilerer dig, som Google gør.

Saml og opsummer i hele gruppen

Saml gruppen og bed om at få eksempler på, hvad eleverne har gjort og ændret. Er nogen blevet overrasket over oplysninger, som de er stødt på i forbindelse med deres arbejde, fx oplysninger, som Facebook eller Google har indsamlet om dem?

Diskutér også: Hvilke samfundsmæssige konsekvenser kan overvågningskapitalismen ifølge Zuboff have? Er vores privatliv og demokrati truet, hvis vi mister kontrollen over vores data? Og hvilke muligheder har vi som borgere for at kræve mere gennemsigtighed og regulering?